

T.C.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

TOS228 SAĞLIK SOSYOLOJİSİ
DERS KİTAPÇIĞI

DERSTEN SORUMLU ÖĞRETİM ELEMANI
ÖĞR. GÖR. SULTAN KAYAN

2025

İÇİNDEKİLER

1. Sağlık Sosyolojisi Dersi

1.1. Dersin Tanımı ve Amacı

1.2. Dersin Eğitim Modeli

1.3. Dersin Genel Hedefleri

1.4. Dersin Öğrenme Çıktıları

1.5. Dersin Programdaki Yeri

1.6.Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri

1.7. Dersin Değerlendirmesi

2. Haftalık Ders İçeriği

2.1. Sağlık Sosyolojisi Dersi Haftalık Ders Planı

3. Sağlık Sosyolojisi Dersi Kaynak Listesi

4. Ekler

1. Sağlık Sosyolojisi Dersi

1.1. Dersin Tanımı ve Amacı

Tanım:

Sağlık Sosyolojisi dersi, birey ve toplum sağlığı ile ilgili sosyal, kültürel, ekonomik ve politik etkenleri inceleyen bir derstir. Bu ders kapsamında öğrenciler, sağlık ve hastalık olgularını sosyolojik perspektiften analiz etmeyi, sağlık hizmetlerine erişim eşitsizliklerini, toplumsal grupların sağlık davranışlarını ve sağlık politikalarını anlamayı öğrenirler.

Amaç:

Dersin amacı, hemşirelik öğrencilerinin sağlık olgularını sosyal ve kültürel bağlamda değerlendirebilme, sağlık hizmetlerinde toplumsal eşitsizlikleri tanıyabilme ve sağlık bakımında sosyolojik yaklaşımları uygulayabilme becerisi kazanmalarını sağlamaktır.

1.2. Eğitim Modeli

Ders, klasik eğitim modeli temel alınarak yürütülmektedir. Uygulanan bu modelde öğrencilerin mesleki bilgi beceri ve tutumlarının geliştirilmesi amaçlanmakta olup teorik dersler ile birlikte laboratuvar ve uygulama alanlarında beceri eğitimi verilmektedir. Bu süreç, Bloom'un Taxonomisinden yararlanılarak öğrencilerin, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor düzeyde öğrenmelerini destekleyecek şekilde yürütülmektedir.

1.3. Dersin Genel Hedefleri

- Sağlık ve hastalık kavramlarını sosyolojik açıdan değerlendirebilme,
- Toplum sağlığına etki eden sosyal, kültürel ve ekonomik faktörleri tanıyabilme,
- Sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikleri ve risk gruplarını analiz edebilme,
- Hemşirelik bakımını planlarken sosyal ve kültürel duyarlılığı uygulayabilme,
- Sağlık politikalarını ve sistemlerini sosyolojik bir bakış açısıyla yorumlayabilmektir.

1.4. Dersin Öğrenme Çıktıları

Dersi alan öğrenciler;

- ✓ Sosyoloji ve sağlık sosyolojisi temel kavramlarını tanımlayabilir.
- ✓ Sağlık ve hastalık olgularını sosyolojik bağlamda analiz edebilir.
- ✓ Toplumsal yapının birey ve toplum sağlığı üzerindeki etkilerini açıklayabilir.

- ✓ Sağlığın sosyal belirleyicilerini sayabilir.
- ✓ Sağlık eşitsizliklerini tanıyabilir.
- ✓ Dezavantajlı grupları sosyolojik perspektifle değerlendirebilir.
- ✓ Hemşirelik uygulamalarında sosyolojik yaklaşımları entegre edebilir.
- ✓ Sağlık politikalarının toplum sağlığı üzerindeki etkilerini değerlendirebilir.
- ✓ Sağlığın geliştirilmesi kavramını ve toplumsal anlamda önemini açıklar.

1.5. Dersin Programdaki Yeri

Sağlık Sosyolojisi dersi, hemşirelik lisans eğitiminde 1. Yarıyıl Alan Dışı Seçmeli I kategorisinde yer alan derslerden biridir.

1.6. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Anlatım (Düz Anlatım): Öğretim elemanının bilgi aktarımı

Tartışma: Öğrencilerin aktif katılımıyla konuların irdelenmesi

Soru-Cevap: Öğrencilerin düşünmesi ve öğrenilen bilgileri hatırlamasının sağlanması

Vaka Analizi: Öğrenciler, sosyolojik faktörlerin etkilediği sağlık vakalarını inceleyerek çözüm önerileri geliştirir.

Beyin Fırtınası: Sağlıkta eşitsizlikler ve toplumsal sorunlara yönelik yaratıcı çözüm fikirleri üretilir.

Rol-Play: Öğrenciler, hasta-hemşire-toplum etkileşimlerini canlandırarak empati ve iletişim becerilerini geliştirir.

Saha ziyareti: Öğrencilerin toplum sağlığını etkileyen sosyal ve kültürel faktörleri yerinde gözlemleyebilmeleri amacıyla dezavantajlı gruplara saha ziyaretleri yapar; öğrenciler gözlemlerini raporlayarak sosyolojik bakış açısıyla değerlendirir.

1.7. Dersin Değerlendirmesi

- Ara Sınav (%30): Çoktan seçmeli ve klasik sınav soruları
- Ödev 1 (%10): Saha Ziyareti
- Ödev 2 (%10): Saha Ziyareti
- Final (%50): Çoktan seçmeli ve klasik sınav soruları

2. Haftalık Ders İçeriği

2.1. Sağlık Sosyolojisi Dersi Haftalık Ders Planı

Tarih	Konular	Yöntem
1. Hafta	Derse Giriş ve Tanıtım Sosyolojiye Giriş ve Temel Kavramlar	Anlatım
2. Hafta	Sağlık ve Hastalık: Sosyolojik Perspektif	Anlatım
3. Hafta	Sağlık Sosyolojisinin Doğuşu ve Gelişimi: Klasik Dönem	Anlatım Soru-Cevap
4. Hafta	Sağlık Sosyolojisinin Doğuşu ve Gelişimi: Parsons, Merton	Anlatım Soru-Cevap
5. Hafta	Değişen Toplum ve Sağlık: Toplumsal Değişimler	Anlatım Tartışma Beyin Fırtınası
6. Hafta	Sağlığın Sosyal Belirleyicileri	Anlatım Beyin Fırtınası Vaka Analizi
7. Hafta	Sağlığın Sosyal Belirleyicileri	Anlatım Beyin Fırtınası Vaka Analizi
8. Hafta	ARA SINAV	---
9. Hafta	Sağlıkta Eşitsizlikler	Anlatım Beyin Fırtınası Role-play
10. Hafta	Türkiye ve Dünyadaki Sağlık Örgütlenmesi ve Sağlık Politikaları	Anlatım
11. Hafta	Sağlık ve Dezavantajlı gruplar	Anlatım Beyin Fırtınası Vaka Analizi
12. Hafta	Sağlığın Geliştirilmesi Kavramı	Anlatım Soru-Cevap
13. Hafta	Saha Ziyareti	Vaka Analizi
14. Hafta	Saha Ziyareti	Vaka Analizi

3. Sağlık Sosyolojisi Dersi Kaynak Listesi

- Bahar, H. İ. (2009). *Sosyoloji* (Vol. 31). Usak Books.
- Berkman, L. F., Kawachi, I., & Glymour, M. (2014). *Social epidemiology* (2nd ed.). Oxford University Press
- Erci, B. (Ed.). (2018). *Halk sağlığı hemşireliği* (4. baskı). Nobel Tıp Kitabevi.
- Giddens, A., Duneier, M., Appelbaum, R. P., & Carr, D. (2023). *Introduction to sociology* (12th ed.). W. W. Norton & Company.
- Güler, Ç., & Akin, L. (2015). *Halk sağlığında temel bilgiler*. Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Kılınç, H., & Arslan, S. (2020). *Sağlık sosyolojisi ve toplum sağlığı*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Nies, M. A., & McEwen, M. (2018). *Community/public health nursing: Promoting the health of populations* (7th ed.). Elsevier
- Ördem, Ö. A. (2018). Bryan S. Turner'ın kuramı çerçevesinde kadın, beden ve toplum. *OPUS International Journal of Society Researches*, 9(16), 2556-2573.
- Özvarış, Ş. B. (Ed.). (2011). *Sağlığı geliştirme ve sağlık eğitimi* (1. baskı). Hacettepe Üniversitesi Yayınevi.
- Özden, M. (Ed.). (2013). *Sağlık eğitimi* (20. baskı). MEB Yayınları.
- Rector, C. (2018). *Community and public health nursing: Promoting the public's health* (10th ed.). Wolters Kluwer.
- Stanhope, M., & Lancaster, J. (2017). *Foundations for population health in community/public health nursing* (pp. 10–21). Elsevier Health Sciences.
- Waters, M. (2008). *Modern sosyoloji kuramları*. Gündoğan Yayınları.

4. Ekler

Ek 1. Saha Değerlendirme Formu

T.C. BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ	SAHA ZİYARETİ DEĞERLENDİRME FORMU	Doküman No:
		İlk Yayın Tarihi:
		Revizyon Tarihi:
		Revizyon No:
		Sayfa:

Eğitim-Öğretim Dönemi:	
Bölüm/Anabilim Dalı:	
Dersin Kodu ve Adı:	
Dersin Sorumlu Öğretim Üyesi:	
Seminer Konusu	
Sunum Tarihi	
Öğrenci/Grup Adı	

Hazırlık ve Katılım							
Ziyarete zamanında katılmıştır.	0	1	2	3	4	5	
Uygun kıyafet ve kimlik kartı ile gelmiştir.	0	1	2	3	4	5	
Ziyaret öncesi bilgilendirmeye dikkat etmiştir.	0	1	2	3	4	5	
İletişim Becerileri							
Yaşlı/çocuk bireylere saygılı ve nazık bir yaklaşım sergilemiştir.	0	1	2	3	4	5	
Etkin dinleme becerisi göstermiştir.	0	1	2	3	4	5	
Empati kurup duyarlı davranmıştır.	0	1	2	3	4	5	
Kurum çalışanları ile iş birliği içinde hareket etmiştir.	0	1	2	3	4	5	
Profesyonel Tutum							
Mesleki etik ilkelere uygun davranış sergilemiştir.	0	1	2	3	4	5	
Gizlilik ve mahremiyete dikkat etmiştir.	0	1	2	3	4	5	
Kendi sınırlarının ve sorumluluklarının farkında olarak hareket etmiştir.	0	1	2	3	4	5	
Grup çalışmasına katkı sağlamıştır.	0	1	2	3	4	5	
Ziyaret süresince sorumluluk bilinci göstermiştir.	0	1	2	3	4	5	
Gözlem ve Analiz							
Çevresel koşulları dikkatle gözlemlemiştir (fiziksel ortam, hijyen, güvenlik).	0	1	2	3	4	5	
Yaşlı/çocukların sağlık ve sosyal gereksinimlerini fark etmiştir.	0	1	2	3	4	5	
Yaşlı/çocukları ihmal/istismar açısından gözlemlemiştir.	0	1	2	3	4	5	
Katkı ve Katılım							
Etkinliklerde gönüllü katılım göstermiştir.	0	1	2	3	4	5	
Etkinlikler için yaratıcı öneriler sunmuştur.	0	1	2	3	4	5	
Etkinlikler için öncesinde hazırlık yapmıştır.	0	1	2	3	4	5	

Grup arkadaşları ile koopere çalışmıştır.	0	1	2	3	4	5
Sosyal sorumluluk bilinciyle hareket etmiştir.	0	1	2	3	4	5

Derecelendirme:

5 – **Mükemmel** Tüm gerekliliklerin üzerinde

4 – **Çok iyi** Minimum beklentileri aşıyor; ortalamanın üzerinde

3– **Orta** Belirtilen amaçları karşılıyor; tatminkar

2 – **Kabul edilebilir** Belirtilen amaçların çoğunu karşılıyor, ancak geliştirilmeye ihtiyaç var

1 – **Zayıf** Kesinlikle standartlarla örtüşmüyor – geliştirilmeye ihtiyaç var